

LIJST VAN VRAGEN

De vaste commissie voor Infrastructuur en Milieu heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu over de **Startnota «De opgaven voor de Nationale Omgevingsvisie» (34 682, nr. 1)**.

De fungerend voorzitter van de commissie,
Van Veldhoven

De griffier van de commissie,
Jansma

Nr.	Vraag
1	Wat is de bedoeling en de status van de voorliggende startnota «Opgaven voor de Nationale Omgevingsvisie»?
2	Op welke wijze wordt de rechtszekerheid van de inwoners van Nederland in deze Nationale Omgevingsvisie (NOVI) geborgd?
3	Op welke wijze wordt de NOVI bindend en voor wie? Op welk moment? Wat prevaleert er op welke wijze boven de NOVI?
4	Hoe wordt de afstemming en consistentie met regionale omgevingsvisies geborgd, aangezien de NOVI alleen bindend is voor het Rijk?
5	Hoe wordt de randvoorwaardelijkheid van de drinkwatervoorziening voor ruimtelijk- economische ontwikkelingen in het kustgebied opgenomen in de NOVI?
6	Welke nota's met rijksbeleid gaan niet op in de NOVI? Waarom niet en op welke termijn worden ze wel opgenomen?
7	Kunt u aangeven of, en zo ja, op welke manier, u bestuurlijke afspraken (zoals het Kustpact of Green Deals) die reeds gemaakt zijn en/of gemaakt worden met decentrale overheden en die betrekking hebben op de fysieke ruimte, maar niet of slechts gedeeltelijk terugkomen in «harde» wet- en regelgeving, gaat opnemen in de NOVI?
8	Hoe gaat u precies invulling geven aan de aangenomen motie-Stienen (EK 33 118, Z) waarin de regering wordt verzocht heldere en richtinggevende kaders voor de korte en de lange termijn vast te leggen waarbinnen transities van nationaal belang (op het gebied van energie en klimaat en op het gebied van mobiliteit en woningbouwopgave) vorm moeten krijgen?
9	Hoe gaat u er precies zorg voor dragen dat op elk van de door u geïdentificeerde opgaven vlekkeloze monitoring plaats zal vinden? Hoe gaat u dit samen met decentrale overheden precies bewerkstelligen?
10	Wat is het tijdpad voor de NOVI qua uitwerking en besluitvorming? Kunt u meer gedetailleerd en per fase, inclusief een tijdspad, aangeven hoe de Eerste en Tweede Kamer verder betrokken worden bij de totstandkoming van alle ontwerpNOVI's en de uiteindelijke NOVI? Kunt u voorts aangeven dat u geen onomkeerbare stappen zult zetten zonder de Kamer eerst uitgebreid te consulteren?
11	Hoe zijn de vier strategische opgaven bepaald? Met andere woorden, hoe bent u tot deze vier opgaven gekomen?
12	Waarom wordt Brainport Eindhoven niet bij de mainports genoemd?
13	Waarom kiest u direct in de inleiding van de NOVI duidelijk voor een economische invalshoek terwijl het uitgangspunt de kwaliteit van de leefomgeving is? Hoe verhouden beide invalshoeken zich tot elkaar?
14	Hoe zeker is het dat de Omgevingswet per 2019 in werking treedt?
15	Wat wordt bedoeld met een waardevolle leefomgeving?
16	Is de opsomming van de vier strategische opgaven willekeurig of prioritair? Hoe wordt gegarandeerd dat een duurzame en concurrerende economie niet de boventoon gaat voeren ten opzichte van de ander drie opgaven?
17	De veelheid van lagen in de illustratie maakt duidelijk dat een integrale visie moeilijk is: hoe zal de NOVI borgen dat iedere laag voldoende gewicht krijgt?
18	Wat betekent het begrip duurzame groei voor de opgaven in de NOVI? Hoe wordt dit geconcretiseerd en wat is de achtergrond van deze keuze? Hoe zijn de uitgangspunten tot stand gekomen?
19	Kunt u een uitgebreide toelichting geven op het begrip duurzaamheid?

- Nr. Vraag**
- 20 Hoe kan de Rijksverantwoordelijkheid voor het beleid en beheer van het werelderfgoed Waddenzee in de NOVI worden geborgd, aangezien de Omgevingswet geen mogelijkheid meer kent voor Rijksinpassingsplannen of provinciale inpassingsplannen, zoals de huidige Wet ruimtelijke ordening (Wro) die wel kent, gezien in de context dat het Rijksprojectbesluit of provinciale projectbesluit volgens de Omgevingswet nog het meest in de buurt van deze inpassingsplannen komt, maar door het projectgerichte karakter onvoldoende toegesneden lijkt op gebiedsgerichte vraagstukken zoals die spelen in het Waddengebied?
- 21 Welke instrumenten heeft het Rijk om het Waddenbeleid, zoals dat te zijner tijd in de NOVI zal worden omschreven, ook daadwerkelijk tot uitvoering te brengen en zo nodig in bindende regels om te zetten?
- 22 Welke instrumenten hebben de samenwerkende beheerders om het Waddenbeleid, zoals dat te zijner tijd in de NOVI zal worden omschreven, ook daadwerkelijk tot uitvoering te brengen en zo nodig in bindende regels om te zetten?
- 23 Welke van de instrumenten die onder de Omgevingswet vallen, zoals de NOVI, zijn bruikbaar om de samenwerking in het kader van de Samenwerkingsagenda Beheer Waddenzee, waar momenteel hard gewerkt wordt aan «samenwerken als ware het één beheerder» in 2018, vast te leggen, mede gelet op het feit dat de Rekenkamer in 2013 signaleerde dat er problemen zijn rond het beheer van de Waddenzee?
- 24 Kunt u uitputtend beschrijven op welke wijze en voor wie de investeringsbeslissingen met gebruik van de NOVI genomen worden? Op welke wijze kan hier bezwaar tegen gemaakt worden?
- 25 Wat is de juridische status van de NOVI? Welke rechten kan men aan de NOVI onttelen?
- 26 In de NOVI wordt waar nodig de relatie gelegd met beleid dat niet direct op de leefomgeving is gericht, maar daar wel invloed op heeft: kan hier een voorbeeld van gegeven worden? Hoe ver reikt dit?
- 27 Wat betekent het in juridisch verband dat de NOVI zich niet alleen tot Nederland beperkt? In hoeverre kunnen andere lidstaten op grond hiervan op hun verantwoordelijkheden worden aangesproken?
- 28 Welke status krijgt de NOVI ten opzichte van reeds vastgestelde structuurvisies of beleidsplannen, zoals de maritieme strategie, het Beleidsplan Noordzee et cetera? Worden deze vervangen of wordt hierop voortgebouwd? Wat is dan de juridische status van deze documenten als er beleidswijzigingen worden voorgesteld in de NOVI?
- 29 Op welke manier wordt het belang van de bodem in relatie tot duurzaam bodembeheer inhoud gegeven? Op welke manier worden, soms tegenstrijdige, belangen afgewogen?
- 30 In hoeverre is de NOVI leidend in het maken van keuzes als het gaat om economie, maatschappij, natuur et cetera?
- 31 In hoeverre worden de economische belangen meegewogen en krijgen die een plek in de NOVI?
- 32 Welke plek krijgen de nationale belangen in de NOVI? Welke rol krijgen zij in de afweging op nationaal, maar ook op provinciaal en gemeentelijk niveau? Wie bepaalt op welke manier de afweging wordt gemaakt en hoe prioriteiten worden gesteld?
- 33 Hoe verhouden de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR), het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) en de Rijkscoördinatieregeling (RCR) zich tot de NOVI?

- Nr. Vraag**
- 34 Wat is de relatie precies tussen de NOVI en het MIRT? Welke uitgangspunten worden in de NOVI vastgesteld die moeten worden uitgewerkt in het MIRT?
- 35 Op welke wijze wordt de aansluiting van de structuurvisies van het Rijk, de provincies en de gemeenten geborgd, zeker daar waar sprake kan zijn van tegengestelde belangen? Hoe wordt omgegaan met de nationale belangen in dat verband?
- 36 Worden de «City Deals» en Green Deals voortgezet onder de Omgevingswet? Zo, ja, krijgen deze instrumenten een plek in de NOVI?
- 37 Op welke wijze is de landbouwsector als een van de grotere beheerders van de openbare ruimte betrokken in de eerste fase van het proces om tot de NOVI te komen?
- 38 Hoe wordt in de toekomst geborgd dat de dialoog met de samenleving ook in de vervolgstappen wordt voortgezet? Hoe wordt geborgd dat dit ook lokaal het geval zal zijn als lokale omgevingsvisies worden opgesteld? Kan geleerd worden van het inmiddels opgetuigde Programma sociaal domein?
- 39 Op welke manier hebben de uitkomsten van de maatschappelijke dialoog de startnota NOVI beïnvloed?
- 40 Op welk moment wordt ook het bedrijfsleven betrokken in de dialoog, bijvoorbeeld om een beeld te krijgen bij de verwachte snelheid van innovaties?
- 41 Wat is de onderbouwing van de stelling in paragraaf 2.1 dat de verschillen toenemen?
- 42 Waar is de stelling «de schaalvergroting in economie, landbouw, bedrijfsleven en in de onderzoeksweld zet door, mede onder invloed van mondiale concurrentie» op gebaseerd? Hoe wenselijk is deze schaalvergroting? Op welke wijze is dit onderzocht?
- 43 Is de NOVI gebaseerd op de aanname van schaalvergroting? Kunt u uw antwoord toelichten?
- 44 Wat is de geprognosticeerde groei van de Nederlandse bevolking, gelet op de verwachting dat de welvaart in Nederland met 1 à 2 procent per jaar toeneemt?
- 45 Op welke wijze ziet u digitalisering en innovatie helpen bij het afwegen van belangen tussen economie en milieu?
- 46 Wat wordt bedoeld met «de vraag naar vluchten in Nederland past niet binnen de huidige kaders»? Op welke kaders wordt in deze context gedoeld? Welke oplossingen worden hiervoor vanuit de NOVI aangedragen? Wat zijn de uitgangspunten?
- 47 Op welke wijze is geborgd dat er in de Randstad voldoende ruimte blijft voor infrastructuur (hetzij spoor, hetzij weg)? Wat wordt bedoeld met de mobiliteit in deze regio «zo duurzaam mogelijk de ruimte geven vraagt om keuzes»? Aan welke keuzes wordt hier gerefereerd en wat is het toetsingskader hiervoor?
- 48 Welke plek krijgen de main-, brain- en greenports in de NOVI? Hoe wordt concreet invulling gegeven aan het belang van deze clusters voor Nederland in de NOVI?
- 49 Waren de winters in Nederland de afgelopen vijf jaar natter en de lentes en zomers droger?
- 50 Zijn de ambities zoals die in de startnota NOVI staan om tot mitigatie van klimaatverandering te komen voldoende om de Waddenzee in zijn huidige vorm te laten voortbestaan? Is er een adaptatieplan voor de Waddenzee voor het geval de zeespiegel plotseling sneller stijgt dan verwacht?

- Nr. Vraag**
- 51 Waarop baseren het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en het Centraal Planbureau (CPB) de conclusie dat de uitstoot van broeikasgassen in Nederland in 2050 met 45 á 65 procent zal zijn gedaald ten opzichte van 1990? Wat zou het niet behalen van deze afname voor de NOVI betekenen?
- 52 Hoe verhoudt de aanname van de daling van de uitstoot van broeikasgassen zich tot de uitspraken over de groei van steden en verkeer, en vervolgens de aanname over de toename van woningen met een hogere milieubelasting?
- 53 Waarom wordt ervan uitgegaan dat de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater op veel plaatsen niet aan de Europese normen zal voldoen? Op welke informatie is dat gebaseerd?
- 54 Gaat de NOVI uit van het feit dat de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater op veel plaatsen niet aan de Europese normen voldoet of zal de NOVI ook handvatten bieden om dit te verbeteren?
- 55 Op welke risico's wordt gedoeld en kunt u deze wetenschappelijk onderbouwen? Welke risico's zijn te kwantificeren uit de veehouderij en welke van andere sectoren?
- 56 Welke ontwikkelingen ziet u in de versnippering van de natuur en wat is daar de oorzaak van?
- 57 Welke claims op het landschap worden bedoeld bij energietransitie, schaalvergroting en transitie van de landbouw, recreatie en verstedelijking? Kunt u per onderdeel een aantal voorbeelden geven?
- 58 Welke rol en welke verantwoordelijkheid dicht u zichzelf en het Rijk toe in het realiseren van de (nationale) doelstellingen die zullen worden opgenomen in de NOVI? Hoe ziet het instrumentarium van het Rijk er in dat kader uit, aangezien de NOVI slechts bindend zal zijn voor het Rijk?
- 59 Waarom is er in deze startnotitie voor gekozen om toch vooral een situatieschets te geven van de bestaande situatie in plaats van een visie met concrete en haalbare doelen?
- 60 Bent u bereid om in het verdere proces van de totstandkoming van de NOVI per paragraaf in hoofdstuk 3 aan te geven wat precies de keuzes en consequenties daarvan zijn, voorzien van een normatief oordeel over de te kiezen richting, zodat duidelijk wordt wat nu eigenlijk de richting is die u kiest voor het Rijksbeleid binnen deze opgaven?
- 61 Kunt u aangeven waarom u ervoor kiest om onder de opgave «bereikbaarheid» sterk richting te geven, gezien het feit dat deze passages vol met politieke aannames en politiek richtinggevende uitspraken staan, terwijl dit onderwerpen zijn waarover zeer verschillend wordt gedacht en de discussie nog niet beslecht is?
- 62 Bent u van mening dat de rol van het Rijk bij bereikbaarheidsopgaven vooral ligt in het netwerk tussen de steden en dat de lokale overheden een verantwoordelijkheid hebben bij de bereikbaarheid in de steden? De grote steden maken op dit moment fundamenteel andere mobiliteitskeuzes dan het Rijk (minder auto, meer lopen fietsen en meer openbaar vervoer): hoe worden die keuzes op elkaar afgestemd? Moeten de steden niet zelf leidend zijn in de keuze hoe de bereikbaarheidsopgaven worden ingevuld?
- 63 Op welke wijze wordt meegenomen dat goede snelle verbindingen van krimpregio's een antwoord kunnen zijn op de krimpproblematiek?
- 64 Wat wordt concreet bedoeld met meer en andere samenwerking tussen andere overheden, bedrijfsleven, kennis- en onderzoeksinstellingen en maatschappelijke organisaties?

- Nr. Vraag**
- 65 Wat zijn de komende jaren de belangrijkste opgaven in het kader van de ketenmobiliteit? Zijn dat goede verbindingen van verschillende mobiliteitsnetwerken? Wat zijn de uitdagingen waar eventueel nu al op kan worden geanticipeerd?
- 66 Waar is de conclusie op gebaseerd dat benuttingsmaatregelen ook manieren zijn om bereikbaarheidsdoelstellingen te realiseren? Wat betekent dit voor de verdere uitwerking van het voorliggende document?
- 67 In hoeverre is het juist dat een adequate afstemming van ruimtelijke ordening en mobiliteit bijdraagt aan een efficiënter mobiliteitsstelsel voor heel Nederland? Waar liggen de (mogelijke) regionale verschillen? Verschilt de definitie van een efficiënter mobiliteitsstelsel nog per mobiliteitsvorm? Zo ja, hoe ziet deze eruit voor een autobezitter, treinreiziger en fietser?
- 68 Wordt met achterlandverbinding ook bedoeld op bereikbaarheid voor een werknemer woonachtig in Gelderland en werkend op de Zuidas?
- 69 Is de «deur-tot-deurambitie» letterlijk bedoeld, bijvoorbeeld van Utrechtse voordeur tot Rotterdamse haven?
- 70 Welke mogelijkheden heeft u als decentrale overheden met hun beleidskeuzes de ambitie frustreren om in de Randstad binnen een uur van deur tot deur te reizen en bent u van plan om deze mogelijkheden te benutten?
- 71 In hoeverre bent u van plan om door middel van prijsprikkels andere keuzes af te dwingen als het gaat om stedelijke bereikbaarheid?
- 72 Hoe wordt de term «landschap» gedefinieerd en hoe wordt deze definitie gebruikt, aangezien cultuurlandschappen (onder paragraaf 3.2) in de startnota soms «culturele voorzieningen» genoemd worden, elders (onder paragraaf 3.5) wordt gesproken over «energielandschappen» en de term landschap (onder paragraaf 3.8) weer gelijkgeschakeld wordt met natuur?
- 73 Op welke wijze vormt de energietransitie mogelijk een bedreiging voor onze cultuur en erfgoed?
- 74 Waarom overweegt u om erfgoed op te offeren ten faveure van verduurzaming en kunt u daar een aantal concrete voorbeelden van geven?
- 75 Kunnen de windbiotopen van historische molens op een met de beschermde dorps- en stadsgezichten vergelijkbare wijze behandeld worden?
- 76 Kunt u aangeven hoe u van plan bent op de vele open vragen die in de startnota gesteld worden, zoals die op regelnummer 659: «[...] zal op slimme wijze moeten worden omgegaan met de noodzakelijke verduurzaming ervan.», antwoorden denkt te formuleren, op welke manier en welke termijn deze antwoorden tot stand zullen komen en waarom u er klaarblijkelijk doelbewust voor heeft gekozen nog zoveel vragen open te laten?
- 77 Van welke vermindering van uitstoot van broeikasgassen gaat de NOVI in 2050 ten opzichte van 1990 uit? Van de daling met 45 á 65 procent van pagina 21 of die van 80 tot 95% van pagina 31? Vanuit welk uitgangspunt is de NOVI vervolgens geschreven?
- 78 Welke rol ziet het Rijk voor zich in de NOVI weggelegd om onderlinge nabijheid te creëren van activiteiten en functies door verdichting rond multimodale knooppunten?
- 79 Hoe staat het met de plannen van de EU om met EU-gelden miljarden te investeren in het aanleggen van hoogwaardige digitale infrastructuur in lidstaten die dit tot dusverre hebben nagelaten? In hoeverre financiert Nederland hiermee zijn eigen concurrentie?

- Nr. Vraag**
- 80 Welke mogelijkheden ziet u om, als andere lidstaten subsidies krijgen om digitale infrastructuur aan te leggen, financiële compensatie bij de EU te claimen voor de hoogwaardige infrastructuur die Nederland zelf al heeft aangelegd?
- 81 Waarom is hier de ontwikkeling die de landbouw de afgelopen jaren heeft laten zien niet opgenomen als een van de voorbeelden die voor andere sectoren zou kunnen worden genoemd, aangezien in het kader van de energievoorziening wordt gesteld dat vermindering van de uitstoot van broeikasgassen een urgent vraagstuk is?
- 82 Is bij hoofdstuk 3.5 «energievoorziening» uitgegaan van 80 tot 95% vermindering van de uitstoot van broeikasgassen in 2050 ten opzichte van 1990? Is hierbij alleen uitgegaan van het rapport van McKinsey of zijn er ook andere rapporten gebruikt? Zo ja, welke? Waarom staan deze niet op pagina 32 en 33 in een voetnoot gemeld?
- 83 Hoe bindend is het uitgangspunt van een volledige duurzame energievoorziening in internationaal verband in 2050 voor de NOVI? Waarom is hierbij het regeerakkoord van de VVD en de PvdA van 2012 genoemd en niet het Energieakkoord?
- 84 Wat wordt bedoeld met het inzetten van prijsprikkels om klimaat- en energiedoelstellingen te halen?
- 85 Wat is de onderbouwing van de stelling dat flexibilisering van de arbeidsmarkt en een toename van eenpersoonshuishoudens daarnaast zorgen voor een veranderende woonbehoefte? Waarom wordt deze stelling één op één verbonden aan een verhoogde vraag naar vrije sector huurwoningen?
- 86 Wat wordt precies bedoeld met «prijsprikkels kunnen eveneens worden ingezet om klimaat- en energiedoelstellingen te realiseren»? Waar wordt precies aan gedacht en welke uitgangspunten en kaders worden gehanteerd?
- 87 Op welke manier ziet u geothermie als duurzame bron van energie naast wind- en zonne-energie?
- 88 Neemt de behoefte aan kantoorvolume absoluut of relatief af?
- 89 Met welk beleid wordt er concreet op aangestuurd om lege plekken te creëren in de Rotterdamse haven?
- 90 Hoeveel procent van de totale nieuwbouwpoging wordt naar verwachting veroorzaakt door vluchtelingen, allochtonen en de autochtone Nederlandse bevolking?
- 91 In hoeverre waren de 48.000 gerealiseerde woningen afdoende om aan de vraag te voldoen? Wordt bij de benodigde 70.000 woningen eenzelfde verhouding gehanteerd tussen vraag en opgave?
- 92 Welke praktische, financiële of juridische belemmeringen zijn er om het leegstaande commerciële vastgoed om te bouwen en te gebruiken voor de groeiende woningbehoefte?
- 93 Bent u van mening dat een regierol van het Rijk gewenst is ten aanzien van het vitaal en aantrekkelijk houden van de binnensteden, stedelijke transformatie en stedelijke groei? Zo nee, waarom niet?
- 94 Is er een hiërarchie aan belangen aan te geven tussen bijvoorbeeld economie en ecologie, of particuliere, lokale of nationale belangen? Is schoon drinkwater of gezonde lucht bijvoorbeeld altijd een nationaal belang? Is energiewinning altijd een nationaal belang?
- 95 Welke afwegingskaders worden bij activiteiten en de gevolgen voor gezondheid en veiligheid bij de NOVI beschreven en/of bepaald?

- Nr. Vraag**
- 96 Van welke terugdringing van welke specifieke emissies en van welke permanente verbetering van de luchtkwaliteit gaat de NOVI uit?
- 97 Op welke termijn wordt een permanente verbetering van de luchtkwaliteit, waarbij de streefwaarde van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) eindpunt is, behaald?
- 98 Op basis van welke normen worden gezondheid en veiligheid meegenomen in de context van de leefomgeving? Wat wordt verstaan onder de doelstelling dat burgers de leefomgeving als veilig en gezond ervaren? Wanneer is hier sprake van en aan welke eisen moet dan zijn voldaan?
- 99 Wanneer en door wie is de recent bepaalde ambitie voor wat betreft de permanente verbetering van luchtkwaliteit vastgesteld? Welke streefwaarden moeten wanneer zijn gehaald? Welke rol speelt Europees bronbeleid hierbij? In hoeverre wordt kosteneffectiviteit meegenomen in de afweging? Hoe wordt een methodiek ingebouwd waardoor de effectiviteit van dergelijke maatregelen gemeten wordt?
- 100 Wat is de onderbouwing voor de zin «de milieuveiligheid, voor mens en maatschappelijke activiteit, neemt nationaal gezien langzaam toe door beleidsmatige ingrepen»?
- 101 Hoe gaat u decentrale overheden motiveren dat zij zich inzetten voor de Nationale klimaatadaptatiestrategie en de negatieve effecten maar ook kansen ten gevolge van de klimaatverandering in bredere zin onderkennen?
- 102 Gaat de NOVI op termijn uit van landschapsbescherming? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet?
- 103 Hoe zullen het Nederlandse (cultuur)landschap, ecologische hoofdstructuur en biodiversiteit in de NOVI op zijn minst worden beschermd en indien mogelijk zo sterk mogelijk verbeterd? Bent u voornemens hierop één of meerdere visies vast te stellen? Hoe krijgt dit vervolgens beslag in het voorschrijvende en kaderstellende karakter van de NOVI?
- 104 Wat is de stand van zaken van de in de Landschapsbrief (Kamerstuk 33 576, nr. 89) genoemde uitwerking ten aanzien van de NOVI? Hoe hebben de provincies dit bod uitgewerkt of hoe werken zij dit uit?
- 105 Op welke wijze maakt de Structuurvisie Ondergrond (STRONG) (integraal) onderdeel uit van de NOVI?
- 106 Hoe worden in Nederland «veerkrachtige ecosystemen en ecosysteemdiensten» gedefinieerd? Wat gaat u concreet doen om dit in 2020 zeker te stellen?
- 107 Welke mogelijkheden zijn er om innovaties op korte termijn toe te staan (nationaal en internationaal) die bijdragen aan het efficiënter omgaan met en recycling van schaarse grondstoffen zoals fosfaat, aangezien de ontwikkelingen er zijn maar wetgeving in de EU en in Nederland niet wordt toegestaan?
- 108 Op welke manier krijgen de Nationale Parken een plek in de NOVI?
- 109 Waarom wordt bij de vier opgaven voor natuurlijke hulpbronnen en behoud van welvaart het bronbeleid niet genoemd?
- 110 Hoe ziet u de deeleconomie, als voorbeeld van een nieuwe manier van produceren en consumeren die minder grondstoffen vergen, in het licht van de keuzevrijheid van het individu op het gebied van vervoer? Hoe wilt u een deeleconomie bewerkstelligen zonder inbreuk te maken op deze keuzevrijheid?
- 111 Is de bescherming van (grote) unieke nationale landschappen en omgevingswaarden, zoals bijvoorbeeld de kust, een nationaal belang of kan dit worden overgelaten aan lokale overheden en particuliere belangenbehartigers?

- Nr. Vraag**
- 112 Bent u van mening dat er binnen de NOVI geen toekomst is voor mijnbouwactiviteiten, aangezien extractie van gas, olie, kolen en zout uit de bodem per definitie niet duurzaam is en dus niet past bij de gewenste transitie?
- 113 Is het de bedoeling dat de NOVI ook een visie bevat over de vraag hoe Nederland het behoud en herstel van de biodiversiteit wil realiseren, gelet op het gegeven dat uit rapporten van het PBL blijkt dat het slecht is gesteld met de biodiversiteit in Nederland en veel habitats en soorten zich in een ongunstige staat van instandhouding bevinden? Zo ja, worden hier de kernboodschap en richtinggevende noties voor natuur uit het advies van het Overleg Infrastructuur en Milieu (OIM) bij betrokken?
- 114 Kunt u aangeven wat de trends zijn in de emissies van ammoniak, fosfaat, nitraat en gewasbeschermingsmiddelen?
- 115 Op welke manier zijn in de opgave van de NOVI de effecten meegenomen van al ingezet beleid? Op welke manier worden resultaten verwerkt die in de komende (vijf) jaren worden bereikt?
- 116 Wordt kwalitatief goed en betaalbaar voedsel gezien als een van de maatschappelijke doelen? Zo nee, waarom niet?
- 117 Hoe werkt het feit dat de openbare drinkwatervoorziening is aangemerkt als nationaal belang door naar de omgevingsvisies van decentrale overheden, evenals vingerende wet- en regelgeving? Hoe gaat u invulling geven aan waterkwaliteit als basisvoorwaarde?
- 118 Kunt u aangeven op welke wijze geothermie en het opslaan van CO₂ de kwaliteit van het grondwater verslechteren?
- 119 Op welke wijze gaat de kwaliteit van het grondwater achteruit door energiewinning?
- 120 Hoe wordt in de NOVI gewaarborgd dat Nederland tweede voedselexporteur van de wereld blijft?
- 121 Hoe zal het feit dat de openbare drinkwatervoorziening benoemd is als nationaal belang, en derhalve nationale bescherming behoeft, doorwerken naar de omgevingsvisies van gemeenten en provincies?
- 122 Op welke wijze is omgegaan met het advies van de Adviescommissie Water dat de drinkwatervoorziening, waterkwaliteit en zoetwatervoorziening nationale belangen zijn die in de NOVI geborgd moeten worden?
- 123 Hoe worden de afspraken uit STRONG en de afspraken tussen het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de vereniging van drinkwaterbedrijven Vewin, over de aanvullende voorraden voor de drinkwatervoorziening en de ruimtelijke inpassing daarvan, opgenomen in de NOVI?
- 124 Op welke wijze wordt meer eenheid in beleid gerealiseerd tussen het waterkwaliteitsbeleid van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en het meststoffenbeleid en gewasbeschermingsbeleid?
- 125 In hoeverre zijn ook andere bronnen geraadpleegd dan het PBL voor wat betreft de waterkwaliteit? Is er inzicht in de bronnen die de waterkwaliteit van nature beïnvloeden? Zo ja, waarom worden deze er dan niet bij betrokken?
- 126 Welke verantwoordelijkheid zal in de NOVI genomen worden met betrekking tot de keuzes bij verschillende gebruiksopties die gemaakt moeten gaan worden bij bodemdaling en samenhangend grondwaterpeilbeheer in veengebieden?
- 127 Wat betekent de stelling van het PBL dat decentrale overheden én het Rijk een rol hebben in het omgaan met de problematiek van bodemdaling in het licht van deze startnota en de vervolgstappen om tot de uiteindelijke NOVI te komen?

- Nr. Vraag**
- 128 Door wie zal de op termijn voorspelde «expliciete keuze» gemaakt worden wanneer het versterken van het ene doel ten koste gaat van een ander belang?
- 129 Wie zal de daadwerkelijke keuzes maken tussen de in totaal 19 verschillende «schuiven» die in dit hoofdstuk staan afgebeeld? Hoe expliciet gaat u deze keuzes maken richting de maatschappij in den brede en specifiek richting decentrale overheden wanneer een of meerdere keuzes door het kabinet gemaakt worden?
- 130 Op welke wijze worden in de volgende fase keuzes gemaakt in oplossingsrichtingen? Hoe ziet dat proces eruit? Op welke wijze wordt de Kamer daarbij betrokken?
- 131 Wat wordt verstaan onder regulering via prijsbeleid en via normering?
- 132 Wat wordt verstaan onder het inzetten op de meest duurzame vervoersmiddelen passend bij het doel van de reis? Wie stelt dit vast?
- 133 Kunt u toelichten op welke concrete nieuwe maatregelen wordt bedoeld, en of de consequenties zijn doorberekend voor de gebruikers, met de zinsnede «gebruikers worden gestimuleerd om op andere tijden, via andere modaliteiten of geen gebruik te maken van bestaande netwerken»? Zo ja, hoe?
- 134 Welke gedragseffecten worden als uitgangspunt genomen om middels prijsprikkels externe kosten/gevolgen (congestie, vervuiling et cetera) door te bereken in de prijs voor het gebruik van respectievelijk de auto, bus, trein, tram, taxi en fiets?
- 135 Kunt u aangeven wanneer u de bestaande weginfrastructuur optimaal gaat benutten en wanneer u alle spitsstroken vervangt door volwaardige rijbanen?
- 136 Klopt het dat instrumenten als gedragsbeïnvloeding en prijsbeleid om gebruikers op andere tijdstippen gebruik te laten maken van onze fysieke infrastructuur een negatief effect hebben op onze scores in de internationale lijstjes bijvoorbeeld op het gebied van vestigingsklimaat?
- 137 Zullen waarden (en/of baten) zoals minder schade, minder gezondheidszorgkosten een eerlijker onderdeel uitmaken van doorrekeningen van het CPB en het PBL, vooruitlopend op een nadere uitwerking van de NOVI? Kunt u uw antwoord toelichten?
- 138 Wie en of wat bepaalt op welke moment uiteindelijk de richting die wordt gekozen in de genoemde vraagstukken?
- 139 Hoeveel heeft Nederland tot dusverre uitgegeven aan klimaatbeleid en hoeveel dit concreet heeft bijgedragen aan het tegengaan van klimaatverandering?
- 140 Kunt u toelichten wat de strategie met betrekking tot ruimtelijke adaptatie is die ontwikkeld wordt om wateroverlast en hittestress te bestrijden? Bent u van mening dat hittestress een lokaal probleem is? Zo ja, is het dan voornamelijk aan de gemeenten om de opwarming in hun stad te bestrijden? Hoe kunnen gemeenten hierin gefaciliteerd worden?
- 141 Kunt u een toelichting geven op de keuze bij klimaatadaptatie voor aanpassing van het hele systeem? Wat houdt dit precies in?
- 142 Wat zijn nu precies de criteria voor meekoppelkansen? Wat is nu precies het toetsingskader?
- 143 Hoe vaak per jaar is kwetsbare en vitale infrastructuur zoals de energievoorziening, IT, telecom, drinkwatervoorziening en transportnetwerken de afgelopen vijf jaar verstoord geweest door hevige regenbuien in combinatie met windstoten, onweer en bliksem?

- Nr. Vraag**
- 144 Waarom wordt gelijkstroom niet als mogelijke techniek genoemd als mogelijke basis van klimaatneutrale energieopwekking of bij mogelijke verandering van netwerken?
- 145 Wat wordt bedoeld met de voortzetting van relatief centraal georganiseerde en specifiek gerichte overheidssturing in het kader van een klimaatbestendige en klimaatneutrale samenleving?
- 146 Aan welke strengere normering voor vervoer wordt gedacht en aan welk prijsbeleid voor vervoer? Wat betekent dit voor de afweging in de NOVI en de status van dit document?
- 147 Welke verbeteringen vinden op dit moment plaats en hoe worden deze gemeten? Hoe worden verdere efficiencyverbeteringen meegenomen in de uitgangspunten van dit rapport?
- 148 Wat is de meerwaarde van de enorme investeringen in dure verouderde technieken die ons landschap verpesten en op veel weerstand stuiten onder de bevolking als er in de nabije toekomst veel efficiëntere en voordelige technieken voorhanden zijn die op veel minder weerstand stuiten, zoals u zelf stelt?
- 149 Wie en of wat bepaalt op welke moment uiteindelijk de richting die wordt gekozen in de genoemde vraagstukken?
- 150 Wat zijn de gemiddelde meerkosten per woning voor inbreiding?
- 151 Op welke wijze kan een groeiende vraag naar woningen, en de daarmee samenhangende prijsontwikkeling, segregatie vergroten? Welke oplossing zal de NOVI daarbij aanreiken?
- 152 Wat is de doelstelling als het gaat om een acceptabele omvang van sociale verschillen in stad en ommeland? Wat betekent dit voor de afwegingen?
- 153 Wat is de huidige gemiddelde benuttingsgraad van Park & Ride-locaties en in hoeverre is het rendabel om daarin te investeren?
- 154 Wie en of wat bepaalt op welke moment uiteindelijk de richting die wordt gekozen in de genoemde vraagstukken?
- 155 Op welke wijze zullen opgaven en ontwikkelingen benut worden om de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren?
- 156 Wat betekent het begrip «landschap» binnen het omgevingsrecht, in de Omgevingswet en in de NOVI?
- 157 Hoe krijgt een integrale landschapsvisie zijn beslag in de NOVI, zoals aangekondigd in de Landschapsbrief (Kamerstuk 33 576, nr. 89)?
- 158 Bent u bereid om de uitgangspunten van de Rijksnatuurvisie, waarbij is ingezet op functiecombinaties als drinkwatervoorziening en natuur en het creëren van robuuste gebieden, over te nemen in de NOVI?
- 159 Hoe kan er onder het kopje «landschap als uitgangspunt/uitkomst van ontwikkelingen» nog sprake zijn van visie op de leefomgeving als het een beleids optie is om landschap uitsluitend te zien als resultante van andere ontwikkelingen?
- 160 Wie en of wat bepaalt op welke moment uiteindelijk de richting die wordt gekozen in de genoemde vraagstukken?
- 161 Wat betekent «richtinggevend» precies en in hoeverre moet dit geïnterpreteerd worden als dat er sprake zal zijn van een bepaalde doorzettingsmacht wanneer u aangeeft dat met deze startnota voor de NOVI de eerste stap is gezet naar een volwaardige omgevingsvisie op nationaal niveau en dat daarin het rijksbeleid voor de leefomgeving in samenhang en richtinggevend wordt gepresenteerd?

- Nr. Vraag**
- 162 Hoe wordt precies vastgelegd dat nationale beleidskeuzes inderdaad directief zijn voor omgevingsvisies van decentrale overheden evenals voor de uitvoeringsregelgeving, wanneer u aangeeft dat in de NOVI beleidskeuzes zullen worden gemaakt die daarna in de uitvoering tot uiting worden gebracht (zoals investeringsbeslissingen, programma's en regelgeving)?
- 163 Hoe gaat u ervoor zorgen dat straks heel helder uit de NOVI blijkt wat precies wordt aangemerkt als nationaal belang, en daarmee samenhangend waar de rijksoverheid dus ook leidend, kaderstellend en/of doorslaggevend is in de keuzes die daarmee gepaard gaan voor de fysieke leefomgeving, daarbij in acht nemend dat er sprake kan zijn van gedeelde verantwoordelijkheden?
- 164 Waarom worden er mogelijk ook zaken in de NOVI opgenomen die niet of slechts zijdelings als nationaal belang worden aangemerkt, aangezien het per slot van rekening gaat over de nationale kijk op de fysieke leefomgeving en de consequenties van de keuzes die de rijksoverheid daarin maakt, en niet over zaken die eigenlijk gewoon aan decentrale overheden kunnen worden overgelaten?
- 165 Welke nationale belangen bent u voornemens in de NOVI aan te wijzen? Hoe verhouden deze zich tot de enorme opgave waar Nederland zich voor gesteld ziet als het gaat over duurzaamheid, milieu, natuur, klimaat en de Energieagenda?
- 166 Hoe wordt de afstemming en consistentie met de regionale omgevingsvisies geborgd?
- 167 Hoe werken de verschillende aspecten die zijn benoemd als nationaal belang, en daarom nationale bescherming behoeven, door naar de omgevingsvisies van provincies en gemeenten?
- 168 Hoe gaat u om met de grote verschillen in de ruimtelijke, sociale en economische structuur van steden en stedelijke regio's? Hoeveel ruimte komt er om af te wijken van landelijk beleid voor bijvoorbeeld krimpregio's?
- 169 Heeft u nu al een idee hoe het samenspel tussen Rijk en decentrale overheden, vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid, zal verlopen bij de besluitvorming omtrent ruimtelijke ontwikkelingen? Hoe wordt daarbij geborgd dat het Rijk zich alleen bemoeit met echte rijksbelangen?
- 170 Hoe wordt met (groot)stedelijk beleid versus «dorpsbeleid» omgegaan? Welke rol hebben steden en dorpen in het bereiken van economische-, sociale- en duurzaamheidsdoelstellingen? Hoe worden de ruimtelijke voorwaarden voor het bereiken van deze doelstellingen meegenomen? Hoe wordt daarbij de integraliteit gerealiseerd? Hoe wordt daarbij met de specifieke stad-land relatie omgegaan?
- 171 Hoe wordt met de sociale vraagstukken in steden, dorpen en stedelijke regio's omgegaan op regionaal-, stedelijk- en wijkniveau en op het niveau van dorpen?